

Hospodářská politika a stát

Hospodářská politika a stát

Shodné znaky obou směrů:

- respektování trhu za současného konstatování jeho nedokonalostí,
- intervence státu do ekonomiky jsou možné pouze tehdy, jestliže doplňují nebo zdokonalují tržní mechanismus.

Rozdílné znaky obou směrů:

- kontinentální směr vidí předmět státní intervence především v systémotvorné činnosti státu, aniž by byla zcela vyloučena jeho regulativní činnost,
- anglosaský směr předpokládá, že systém fungování ekonomiky je dán a proto se soustřeďuje na regulativní činnost.

Pojetí ekonomické efektivnosti

- **Zlepšení** je změna, která je určitým způsobem žádoucí.
- **Nadřazenost** je vztah dvou situací, ze kterých je jedna více žádoucí. Je-li situace **A** více žádoucí než situace **B**, je **A** nadřazeno **B** a přechod od **B** k **A** je zlepšením.
- **Efektivní** je taková situace, která již nemůže být zlepšena.

Pojetí ekonomické efektivity

- Jednotlivec – efektivity je dána indifferenční křivkou.
- Společnost rozdělená do dvou skupin - efektivity je dána indifferenční křivkou – shoda nebo majorita jedné skupiny.
- Společnost mnoha subjektů – *efektivita je změna, z níž má užitek nejméně jeden subjekt a ostatní nejsou poškozeni.* (Paretovo optimum)

Pojetí ekonomické efektivnosti

Paretoovsky optimální (efektivní) je situace, kdy X je přípustná alokace a X' taková, že:

1. X' je přípustná,
2. Všechny subjekty jsou při alokaci X' přinejmenším stejně uspokojeny jako při X a přinejmenším jeden z nich je při X' uspokojen více.

Pojetí ekonomické efektivnosti

Marshallovské zlepšení:

$$\sum \text{přínosů} - \sum \text{ztrát} > 0$$

Jestliže dospějeme k situaci, kdy už žádné Marshallovské zlepšení není možné, pak o této situaci mluvíme jako o **marshallovsky efektivní**.

Obecně se předpokládá, že negativní dopady marshallovských zlepšení nedopadají pouze na jednu skupinu obyvatelstva.

Teorie druhého nejlepšího

- vychází z Paretova optima
- V případě, že jedna nebo více paretovských podmínek nemůže být uspokojena ze závažných institucionálních důvodů (překážek), pak efektivní je to rozdělení, kde druhá nejlepší pozice je zajištěna uspokojením zůstatkových podmínek.

Pojetí sociální spravedlnosti

Liberální pojetí „skutečných“ práv člověka – negativní vymezení práv: každý má právo vyžadovat, aby:

- nikdo neohrožoval jeho život,
- nebránil mu ve svobodném jednání,
- neomezoval disponování vlastnictvím.

Pozitivní práva se v současnosti realizují na základě přijetí odpovídajících zákonů a společenských smluv (vnitrogenerační a mezigenerační dohody).

Pojetí sociální politiky

Sociální politika	pasivní	aktivní
intervencionistická	A	B
systemotvorná	C	D

A - intervencionistická politika řeší nakupené problémy neadekvátní hospodářské politiky následným přerozdělením,

B – preventivní řešení sociálních dopadů hospodářskopolitickými opatřeními,

C – neexistuje,

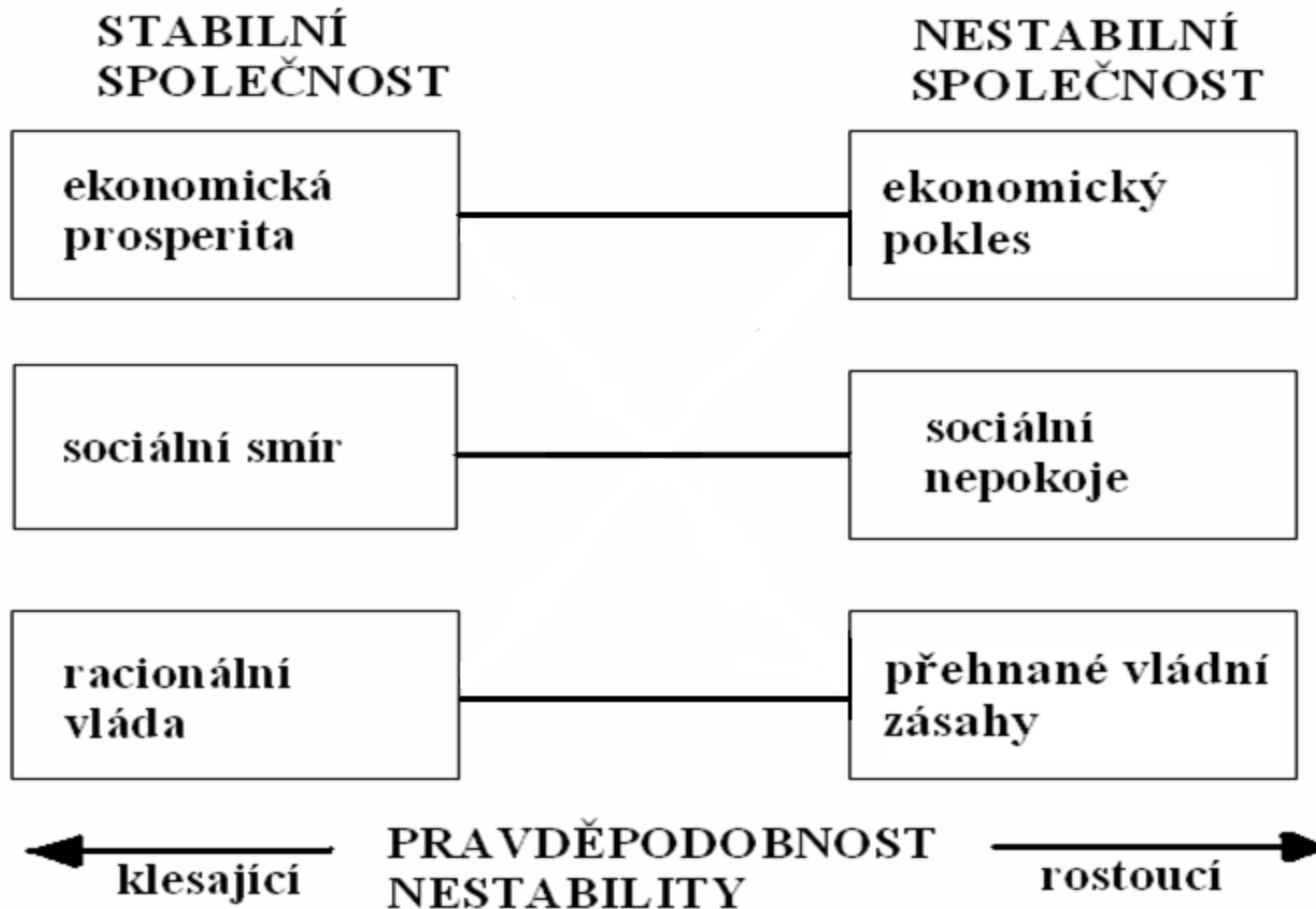
D – výstavba sociálního systému, sociálního řádu.

Pojetí stability společnosti

Stabilita společnosti závisí na řešení problémů, které se projevují:

- v oblasti politiky,
- v oblasti ekonomické,
- v oblasti sociální.

Faktory stability ve společnosti

Racionalita hospodářské politiky

Racionalita – změny vedoucí ke zvýšení efektivity nebo hospodárnosti ekonomického procesu.

Mikroekonomická racionalita:

- Maximalizace zisku u výrobce,
- Maximalizace užitku u spotřebitele.

V *makroekonomii* se tato jednoznačnost ztrácí – cíle HP nejsou jednoznačné.

- Euckenovo pravidlo
- Tinbergenovo pravidlo
- Mundellův princip
- Meadeho princip odpovědnosti

Politický pragmatismus

Ekonomická teorie v otázkách formulování cílů a nástrojů nezaujímá jednoznačný postoj o jejich racionalitě – proto si pomáhá:

- „mikroekonomizováním“ makroekonomických kategorií,
- využíváním matematických modelů,
- hledáním řešení v oblasti politické racionality (politický pragmatismus)

Politický pragmatismus

1. Cíle nelze jednoznačně určit,
2. cílový stav je dosažitelný pouze s určitou pravděpodobností,
3. existují bariéry při dosahování cílového stavu (časová náročnost, vysoké náklady).

Pragmatický přístup se opírá o poznání, že všechna rozhodnutí se realizují v podmínkách nejistoty a mohou se vlastně projevit jako nesprávná → *politika malých kroků*.

Kritika: účelová krátkodobost, jedná se o „stresovou variantu“ řešení problému. Pragmatickou politiku ovlivňují osobnosti (jejich příslušnost k různým politickým školám).

Děkuji za pozornost a přeji
hezký den

